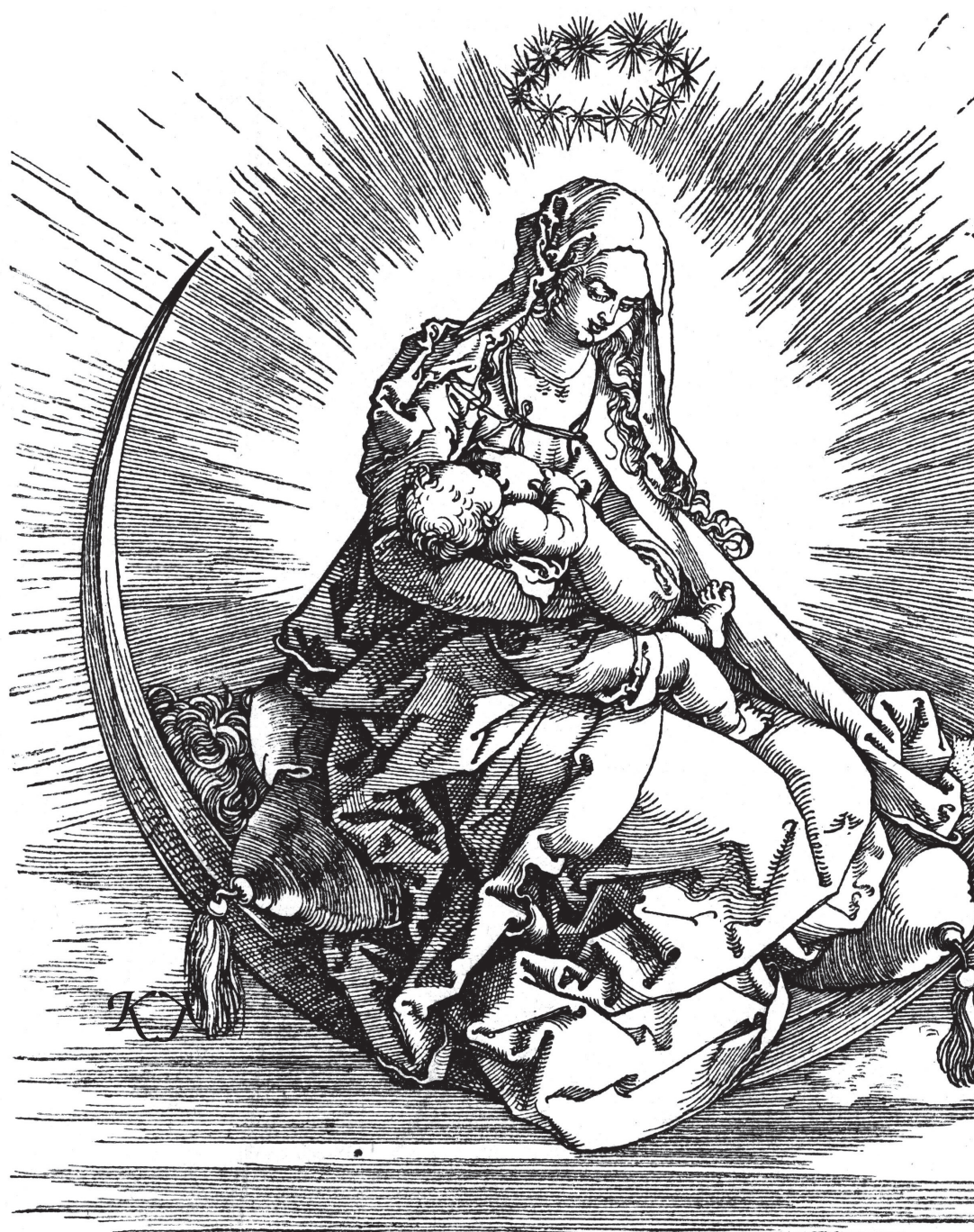

KATOLSK STUDIEBIBEL

Studiehandledning till Markusevangeliet

Studiehandledning till Markusevangeliet

Markusevangeliet är Nya testamentets kortaste evangelium. Många menar att det också är det äldsta. Om man inte är så van att läsa Bibeln är det bra att börja med Markusevangeliet. Markus var lärjunge och tolk till Petrus och stod urkyrkans ledarskap nära. I Markusevangeliet möter vi därför Petrus röst. Matteus-, Markus-, och Lukasevangeliet liknar varandra till struktur och innehåll. De brukar kallas för de synoptiska evangelierna (efter det grekiska ordet *synopsis* som betyder "samsyn").

Förbered dig genom att läsa igenom introduktionen till evangeliet i Katolsk studiebibel. Du kan också se en presentation av Markus-evangeliet på Youtubekanalen Katolsk horisont.

Under samlingarna behöver du utöver Katolsk studiebibel även ha tillgång till en bibel med Gamla testamentet samt Katolska kyrkans katekes (KKK).

Första samlingen: Markusevangeliet kapitel 1

Inledning

Hälsa alla välkomna.

Berätta kort om syftet med studiecirkeln, att ni tillsammans ska läsa och samtala om Markusevangeliet.

Gå en presentationsrunda med namn och ålder. Hur väl känner deltagarna varandra? Anpassa presentationsövningarna efter gruppens behov.

Exempel på en övning för att lära känna varandra och bygga gemenskap i gruppen: Vad har vi för likheter i det vi gillar och ogillar? Dela in i grupper om tre och ge varje grupp pennor och papper. Varje grupp ska hitta tre saker som alla i gruppen gillar. De ska också hitta tre saker som alla i gruppen ogillar. Möjliga teman: tv-program, mat, bibelverser, aktiviteter, bön. Gärna något kopplat till ämnet för studiecirkeln. Sedan presenteras resultatet i storgrupp.

Diskutera och bestäm gemensamt vilka spelregler ni vill ha under era träffar. Ta hjälp av förslagen som finns på s. 18. Finns det önskemål kring studiecirkeln's upplägg? Hur ofta och vilka dagar ska ni ses? Kan ni lägga träffarna i anslutning till någon av veckomässorna i församlingen? Vill ni fika tillsammans? Vill ni ses hemma hos varandra någon gång?

Be tillsammans till den helige Ande om upplysning att förstå Guds ord:

Kom, du helige Ande.

O du helge Ande, kom. Fyll dina trognas hjärtan och tänd i dem kärlekens eld, din levande låga.

V/. Du sänder ut din Ande, då skapas de,

R/. och du förnyar jordens ansikte.

LÅT OSS BEDJA

Gud, du som har undervisat dina trogna med den helige Andes ljus, skänk oss vishet genom samme Ande, och låt oss alltid kunna glädja oss åt hans tröst. Genom Jesus Kristus, vår Herre.

R/. Amen

Samtal

1. I introduktionen till evangeliet kan ni läsa om kopplingen mellan Markus och Petrus. Tänk er möjligheten att det är Petrus som är Markus huvudkälla. Det är i så fall Petrus röst och hans undervisning som vi möter i Markusevangeliet. Finns det särskilda "Petrus-spår" i framställningen? Låt frågan vara aktuell under hela studiet av Markusevangeliet. Samtal i den stora gruppen i ca 10 min.
2. Läs Mark 1:1 och lägg märke till titeln Guds son. Markera med gul penna. Leta upp några ställen i evangeliet där det tydligt framkommer att Jesus ska uppfattas som Guds son. Hur vill Markus visa det? Samtal i den stora gruppen i ca 10 min.
3. I Mark 1:4 introduceras Jesu släkting Johannes. Läs i KKK 523. Varför var Johannes unik bland profeterna? Vad var skillnaden på johannesdopet och det som kom att bli det kristna dopet (se även Apg 19:1–6). Enskilt arbete och samtala två och två i ca 7 min.
4. Läs om Jesu dop i Mark 1:9–11. Rita en triangel i marginalen för att förtydliga Treenigheten. Det grekiska verbet för "dela" (se not) återkommer på ett annat ställe i evangeliet. Vilka likheter finns mellan dessa båda texter? Enskilt arbete och samtala två och två i ca 7 min.
5. Läs Mark 1:21–28 om händelsen i Kafarnaums synagoga (Jesu hemstad, se Mark 2:1). Jesus har makt över demonerna. Varför betonas detta så ofta i evangeliet (se introduktionen)? Katolska kyrkan bejakar den verklighetsbeskrivning som framkommer i texten. Hur ser man det i kyrkans liv? Är det svårt att prata om exorcism? Känns det avlägset, främmande eller uttryck för en primitiv världsbild? Samtal i mindre grupp (tre pers.) i ca 15 min.
6. Mark 1:34 är ett av flera ställen som bildar bakgrund till den s.k. messias-hemligheten. Vad är innebörden av detta ord? Varför förbjuda vittnesbördet om Jesus när den kristna tron går ut på att dela evangeliet med andra? Samtala två och två i ca 10 min., sedan återkoppling i stora gruppen i ca 10 min.
7. Markera Mark 1:35 med gul färg. Var finns de ensliga platserna i ditt liv, där du kan vara ostörd med Gud? Enskilt arbete.

Avslutning

Gå en runda och dela:

Vad tar du med dig för tankar från dagens samtal?

Avsluta gärna med att be tillsammans:

Gud, vi tackar dig för att vi har blivit döpta. Då blev vi dina barn. Var alltid nära oss, så att vi bevaras från det som är ont och gör det som du vill.

Fader vår, Var hälsad Maria och Ära vare Fadern eller en dekad av rosenkransen.

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Markusevangeliet kapitel 2–4.

Andra samlingen: Markusevangeliet kapitel 2–4

Inledning

Be tillsammans till den helige Ande om upplysning att förstå Guds ord (se bönen på sid. 2).

Gå en runda utifrån frågan:

- Vill du dela något speciellt stycke som du fastnade för när du läste Mark 2–4?

Samtal

1. Läs Mark 2:1–12 och stanna upp inför versen 10/11. Tänk er att ni bodde i Kafarnaum och hörde Jesu ord. Hur tror ni att ni hade reagerat på Jesu anspråk? Vilka kan orsakerna ha varit till att dåtidens judar reagerade så olika på Jesus? Samtal i mindre grupp (tre pers.) i ca 15 min.
2. Läs Mark 3:13–19 om Jesu tolv apostlar. De tre första hade en särställning. Leta upp två ställen i evangeliet där man tydligt kan se detta. Varför tror ni att Jesus särbehandlade somliga lärjungar? Enskilt arbete och samtala i smågrupper i ca 7 min.
3. I Mark 3:20–21 får vi en liten men avslöjande inblick i Jesu släktförhållanden. Hur tror ni man samtalade om Jesus på släktkalasen hemma i Nasaret? Läs Mark 6:1–6 som kommentar till frågan. Finns samma mekanismer kvar i vår tid? Har vi svårt att se heligheten hos människor i den närmaste omgivningen? Samtal i mindre grupp (tre pers.) i ca 15 min.
4. Mark 3:28–30 antyder att det finns en oförlåtlig synd. Vad exakt menade Jesus utifrån sammanhanget? Läs KKK 1864 om hur kyrkan uppfattar varningen. Är sista meningen i noten till hjälp för den som är orolig? Enskilt arbete och samtal i stora gruppen i ca 10 min.
5. Mark 3:31–35 talar om Jesu bröder. Läs noten och öva er i att förklara för en icke-katolik att Maria bara födde Jesus. Varför är det viktigt att betona att Jesus var Marias enda barn? Mark 3:31–32 och 6:3 är de enda texterna i evangeliet som nämner Jesu mor Maria. Markera hennes närvaro i texten med blå penna. Enskilt arbete och samtal i stora gruppen i ca 10 min.
6. Läs Mark 4:35–41 om hur Jesus med några ord förändrade väderprognosen. På vilket sätt står denna berättelse i förbindelse med Markus huvudärende när han vill presentera Jesus och hans identitet (se introduktionen)? Uppgiften om dynan i v. 38 får ni inte missa. Just sådana små detaljer är viktiga när man ska bedöma om en text härstammar från ett ögonvittne eller inte (vittnespsykologer lägger märke till sådant när man i rättsliga sammanhang ska bedöma sanningshalten hos ögonvittnen). Håll utkik framöver efter fler detaljer som kan antyda ögonvittnesskildringar. Enskilt arbete och samtala två och två i ca 10 min.

Avslutning

Gå en runda och dela:

Vad tar du med dig för tankar från dagens samtal?

Läs tillsammans Mark 3:35 och låt det vara tyst ett par minuter så att var och en kan reflektera över sitt eget liv och Herrens ord: *Den som gör Guds vilja är min bror och syster och mor.*

Avsluta gärna med att be tillsammans Fader vår, Var hälsad Maria och Ära vare Fadern eller en dekad av rosenkransen.

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Markusevangeliet kapitel 5–6.

Tredje samlingen: Markusevangeliet kapitel 5–6

Inledning

Be tillsammans till den helige Ande om upplysning att förstå Guds ord (se bönen på sid. 2).

Gå en runda utifrån frågan:

- Vad har du med dig från förra gången och från mellanperioden?

Samtal

1. Läs Mark 5:1–20 i ljuset av messiashemligheten (se not till Mark 1:34). Varför denna avvikelse? Varför just här? Vad är denna händelse en försmak av? Slå upp ordet ”hednafolk” i uppslagsdelen längst bak i Katolsk studiebibel. Vilken innebörd hade ordet under biblisk tid? Vem är hedning idag? Enskilt arbete och samtala två och två i ca 10 min.
2. Läs Mark 5:21–34 och fundera över innebörden av att röra vid Jesu kläder. Vad var det ett uttryck för? Läs noten till 5:27 och slå upp angivna texter för att få bibelstöd till kyrkans vördnad av relikier. Se till att ni kan argumentera för det riktiga i denna vördnad. Enskilt arbete och samtala två och två i ca 10 min.
3. Mark 5:35–43 beskriver hur Jairos dotter uppväcks från de döda. Hur många gånger gör Jesus sådana underverk i evangelierna (syns ofta i bibeltextens rubriker)? Hjälp varandra att upprätta en lista. Numrera gärna i studiebibelns marginal. Var uppmärksamma på att de tre första evangelierna ofta upprepar samma berättelser. Kan antalet betyda något, eller är det en slump? Arbete i mindre grupp (tre pers.) i 10 min.
4. Läs Mark 6:3 med not, samt noten till Matt 13:55. Föreställ er Jesus som arbetare tillsammans med Josef. Hur såg arbetsdagen ut? Vad kan de ha samtalat om? Vem formade vem egentligen? Arbete i mindre grupp (tre pers.) i 15 min.
5. Läs Mark 6:30–44 med not. Observera att evangelierna berättar om två brödunder. På vilka sätt skilde de sig åt? Ligger det ett budskap i de olika skildringarna? Arbete två och två i ca 10 min.
6. Mark 6:45–52 innehåller en liten mening med ett mycket stort innehåll. Vilken? Leta upp samma mening i Joh 18. Vad vill författarna (Mark och Joh) säga med denna betoning? Eget arbete och samtal i stora gruppen.

Avslutning

Gå en runda och dela:

Vad tar du med dig för tankar från dagens samtal?

Avsluta gärna med en bön. Om ni ses på kvällen kan ni be completorium tillsammans (finns till exempel i Cecilia sid. 1258 eller i Oremus sid. 109).

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Markusevangeliet kapitel 7–8.

Fjärde samlingen: Markusevangeliet kapitel 7–8

Inledning

Be tillsammans till den helige Ande om upplysning att förstå Guds ord (se bönen på sid. 2).

Gå en runda där alla får fortsätta meningen:

- Att studera Markusevangeliet har gett mig ...

Samtal

1. Judar och katoliker har en viktig gemensam utgångspunkt: Båda bekänner sig till Skriften och traditionen som uppenbarelsens två källor (KKK 80–84). I Mark 7:1–13 ser det ut som om Jesus avvisar den muntliga traditionen (fädernas regler) som auktoritet. Gjorde han det? Läs KKK 581 och 2 Thess 2:15 med not som ett förtydligande om den bibliska bakgrunden till kyrkans fasthållande vid Skrift och tradition som trons källor. Vilka konsekvenser får det om man avvisar traditionen till förmån för Skriften allena (viktig princip under den protestantiska reformationen)? Enskilt arbete och samtal i mindre grupp (tre pers.) i ca 15 min.
2. Mark 7:1–23 ska läsas som en helhet. Ge noga akt på sammanhanget och vad som inleder diskussionen. Vad menar Jesus egentligen? Vad betonar han? Uttalandet i Mark 7:19 har ofta tolkats som att Jesus där och då upphävde de judiska matlagarna (kosher). Gjorde han verkligen det? Besvara frågan med hjälp av sammanhanget och Apg 10:14; 21:20; 21:24 med noter. Enskilt arbete och samtal i mindre grupp (tre pers.) i ca 15 min.
3. Mark 8:1–10 beskriver det andra brödundret. Vilka är skillnaderna mellan de båda brödundren? Enskilt arbete och samtal i stora gruppen i ca 10 min.
4. I Mark 8:17 får vi ett av flera exempel i evangelierna (jfr t.ex. Mark 9:19) på att Jesus ibland hade svårt med tålmodet. Hur reagerar ni inför denna sida av Jesus? Samtala två och två i ca 7 min.
5. Mark 8:27–30 och 31–33 har viktiga rubriker som står i förbindelse med varandra. Varför är avsnitten placerade i denna ordning? Varför är det viktigt? Enskilt arbete och samtal i stora gruppen i ca 10 min.

Avslutning

Gå en runda och dela:

Vad tar du med dig för tankar från dagens samtal?

Avsluta gärna med att be tillsammans Fader vår, Var hälsad Maria och Ära vare Fadern eller en dekad av rosenkransen.

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Markusevangeliet kapitel 9–10 och gärna skriva ner sina tankar och/eller stryka under kärnfulla formuleringar i texten.

Femte samlingen: Markusevangeliet kapitel 9–10

Inledning

Be tillsammans till den helige Ande om upplysning att förstå Guds ord (se bönen på sid. 2).

Gå en runda utifrån frågorna:

- För mig är helgonens liv

Samtal

1. Läs Mark 9:2–8 och googla sedan på ”Kristi förklaring”, klicka på bilder. Vad är gemensamt för de allra flesta bildliga framställningar av händelsen? Vad säger detta om förhållandet mellan GT och NT? Läs gärna Luk 24:27 som en kommentar till händelsen på Förklaringsberget. Enskilt arbete och samtal i stora gruppen i ca 5 min.
2. Tvisten som beskrivs i Mark 9:33–37 är inte särskilt smickrande för apostlarna. Varför detta bråk? Går det att begripa? Finns det liknande exempel från vår tid, eller ditt eget liv? Vad är innebörden i Jesu svar och hur praktiserar ni det i era liv? Samtal i mindre grupp (tre pers.) i ca 15 min.
3. Mark 10:13–16 är besläktad med texten i punkt 2 ovan. Vad har texterna gemensamt? Hur kan Lilla Therese hjälpa er att leva evangeliet tydligare? Samtal i mindre grupp (tre pers.) i ca 15 min.
4. Vad är Jesus ute efter i Mark 10:17–31? Vilken reaktion hos lärjungarna ville han få fram? Rannsaka er själva inför bibeltexten. Vad är era hjärtan fästa vid? Vilka faror finns i vår egen tid? Enskilt arbete och samtala två och två i ca 7 min.
5. Mark 10:32 vittnar om en särskild stämning i gruppen. Lärjungarna är rädda. Vad i Jesu undervisning kan ha framkallat denna rädsla? Bläddra tillbaka i evangeliet och se om ni hittar några ledtrådar. Enskilt arbete och samtal i stora gruppen i ca 10 min.
6. Läs Mark 10:35–45. Varför denna begäran från just Jakob och Johannes? Vilken viktig lärdom mynnar deras begäran ut i? Hur syns detta i Katolska kyrkans ledarskap? Syns detta i era egna liv? Markera uppmaningen i v. 43–44 med grön penna. Enskilt arbete och samtala två och två i ca 10 min.
7. I Mark 10:46–52 passeras staden Jeriko på väg upp till Jerusalem. Försök ta reda på höjdskillnaden mellan dessa båda städer för att förstå varför man säger ”upp till Jerusalem” (Google eller lämpligt uppslagsverk). Vilken viktig titel använder den blinde Bartimaïos om Jesus? Hur kommer det sig att en blind människa kan se så klart? Leta upp kopplingen mellan titeln, uttalad i Jeriko, och Jesu intåg i Jerusalem i kap. 11. Enskilt arbete och samtal i mindre grupp (tre pers.) i ca 15 min.

Avslutning

Gå en runda och dela:

Vad tar du med dig för tankar från dagens samtal?

Läs tillsammans Mark 10:27 och låt det vara tyst ett par minuter så att var och en kan reflektera över sitt eget liv och Herrens ord: *Ty för Gud är allting möjligt.*

Avsluta gärna med att be tillsammans Fader vår, Var hälsad Maria och Ära vare Fadern eller en dekad av rosenkransen.

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Markusevangeliet kapitel 11–12.

Sjätte samlingen: Markusevangeliet kapitel 11–12

Inledning

Be tillsammans till den helige Ande om upplysning att förstå Guds ord (se bönen på sid. 2).

Gå en runda utifrån frågan:

- Vad har du med dig från förra gången och från mellanperioden?

Samtal

1. Läs noten till Mark 11:1–15:47 och lägg märke till tyngdpunkten i evangeliet. Hur ser man motsvarande tyngdpunkt i kyrkans liturgiska liv? Enskilt arbete och samtal i stora gruppen i ca 10 min.
2. Läs Mark 11:1–11 med not. Vad ville pilgrimerna berätta för folket i Jerusalem? Stryk under "vår fader Davids rike" med gul färg och rita en kungakrona i marginalen. Gör samma sak i avsnittet 10:46–52. Observera kopplingen mellan Bartimaïos och folkets rop. Kanske var Bartimaïos den som ropade ivrigast (jfr 10:52)? Enskilt arbete och samtal i stora gruppen i ca 7 min.
3. Förbannelsen av fikonsträdet i Mark 11:12–14 är annorlunda jämfört med övriga underverk beskrivna i evangelierna. Vad ville Jesus säga med detta? Vem var handlingen riktad emot? Läs de GT-texter som är angivna i noten för att få bakgrunden till Jesu agerande. Enskilt arbete och samtal i mindre grupp (tre pers.) i ca 12 min.
4. Läs noten till Mark 11:22. Håller ni med om definitionen av ordet "tro"? Skulle ni vilja komplettera med andra perspektiv eller formulera definitionen annorlunda? Enskilt arbete och samtal i stora gruppen i ca 7 min.
5. Läs Mark 12:13–17. Vilken princip uttrycker Jesus här? Vill han säga något på en djupare nivå än själva skattefrågan? Samtala två och två i ca 10 min.
6. Vad är viktigast i Bibeln? Samtala om var centrum ligger någonstans. Läs sedan Jesu svar på frågan i Mark 12:28–34. Markera med grön färg eftersom hänvisningen är riktad till vår andliga tillväxt. Är ni överens med Jesus? Kan man uttrycka centrum på ett annat sätt? Enskilt arbete och samtala två och två i ca 10 min.

Avslutning

Gå en runda och dela:

Vad tar du med dig för tankar från dagens samtal?

Läs tillsammans och låt det vara tyst ett par minuter så att var och en kan reflektera över sitt eget liv och hennes ord:

För mig är bönen en hjärtats lyftning, en enkel blick mot himlen, ett rop av tacksamhet och kärlek i prövningens stund såväl som i glädjens, kort sagt, den är något stort, övernaturligt, som vidgar min själ och förenar mig med Jesus.

Thérèse av Jesusbarnet

Avsluta gärna med att be tillsammans Fader vår, Var hälsad Maria och Ära vare Fadern eller en dekad av rosenkransen.

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Markusevangeliet kapitel 13–14.

Sjunde samlingen: Markusevangeliet kapitel 13–14

Inledning

Be tillsammans till den helige Ande om upplysning att förstå Guds ord (se bönen på sid. 2).

Gå en runda utifrån frågan:

- För mig är mässan ...

Samtal

1. Kap. 13 innehåller Jesu undervisning om tidens slut. Varför denna betoning just här? Vad tror ni att Jesus ville förmedla ytterst? Stryk under allt i avsnittet som kan ge hopp och tröst med grön penna. Enskilt arbete och samtal i stora gruppen i ca 7 min.
2. Läs Mark 14:22–25 med not. Här firar Jesus historiens första mässa. Vad känner du igen från kyrkans mässfirande? Stryk under instiftelseorden med röd penna. När dricker Jesus av vinstocken? Läs Joh 19:28–30 som kommentar till Mark 14:25. Ser ni kopplingen? Jesus binder genom vinet samman eukaristin med korsoffret. Varför är det viktigt att han gör detta? Enskilt arbete och samtal i mindre grupp (tre pers.) i ca 20 min.
3. Dramat i Getsemane beskrivs i alla evangelierna, men med lite olika betoningar. Markus är ensam om att använda ordet "Abba". Läs i noten till 14:36 under bibeltexten, samt katolsk not till Gal 4:6. Vad var speciellt med detta ordval? Enskilt arbete och samtala två och två i ca 7 min.
4. I Mark 14:51–52 får vi en besynnerlig uppgift om en lättklädd man. Varför står det om den mannen i evangeliet? Vad hos författaren kan ha motiverat uppgiften? Leta upp ett svar i lämplig not och i introduktionen till evangeliet. Enskilt arbete och samtala två och två i ca 7 min.
5. Gör utifrån noten till Mark 14:63 ett mini-bibelstudium på temat kläder. Vad ser ni? Vilket budskap finns i detaljerna? Enskilt arbete och samtal i stora gruppen i ca 10 min.

Avslutning

Gå en runda och dela:

Vad tar du med dig för tankar från dagens samtal?

Avsluta gärna med att be tillsammans: Herre Jesus, du kom till världen för att ge alla själar ett liv i din nåd, och för att bevara och föröka den vill du vara det dagliga läkemedlet för deras dagliga svagheter liksom den dagliga näringen.

Vi ber dig ödmjukt, för ditt heliga hjärtas skull, så brinnande av kärlek till oss, att sända din gudomliga Ande över alla troende så att de som olyckligtvis befinner sig i syndens tillstånd, omvänder sig till dig, på nytt får ett liv i nåden som de förlorat och att de som redan, tack

vare dig, lever i din nåd, att varje dag, när så är möjligt, med vördnad och tacksamhet tar emot den heliga kommunionen. Herre Jesus, du kom till världen för att ge alla själar ett liv i din nåd, och för att bevara och föröka den vill du vara det dagliga läkemedlet för deras dagliga svagheter liksom den dagliga näringen.

Vi ber dig ödmjukt, för ditt heliga hjärtas skull, så brinnande av kärlek till oss, att sända din gudomliga Ande över alla troende så att de som olyckligtvis befinner sig i syndens tillstånd, omvänder sig till dig, på nytt får ett liv i nåden som de förlorat och att de som redan, tack vare dig, lever i din nåd, att varje dag, när så är möjligt, med vördnad och tacksamhet tar emot den heliga kommunionen.

Låt oss alla få ta emot dig i eukaristin som botemedel mot våra dagliga veniala synder, ge oss näring för att kunna leva i din nåd och alltmer få själen renad och helgad, för att en dag äntligen kunna nå fram till det saliga livet hos dig. Amen.

Gammal avlatsbön, den helige Pius X, 30 maj 1905

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Markusevangeliet kapitel 15–16 och gärna skriva ner sina tankar och/eller stryka under kärnfulla formuleringar i texten. Läs med pennan i handen!

Åttonde samlingen: Markusevangeliet kapitel 15–16

Inledning

Be tillsammans till den helige Ande om upplysning att förstå Guds ord (se bönen på sid. 2).

Gå en runda utifrån frågan:

- Hoppet gör att ...

Samtal

1. Hela dramat med förräderiet, arresteringen och det första förhöret av Jesus ägde rum efter mörkrets inbrott (jfr uttrycket i Joh 13:30, som ska uppfattas både bokstavligt och symboliskt). Enligt judisk rättsuppfattning var rättegångar i mörker ogiltiga (se not till Matt 26:59). Läs Mark 15:1 och notera tidsangivelsen mot denna bakgrund. Ta med hjälp av noten under bibeltexten reda på varför man behövde föra Jesus till Pilatus. Enskilt arbete och samtal i stora gruppen i ca 10 min.
2. Läs kap. 15 och rita en kungakrona i marginalen överallt där det framgår att Jesus var kung. Ställ dig sedan frågan om Jesus är kung i ditt eget liv? Finns det något du kan göra för att Jesus ska kunna sitta på ditt hjärtas tron? Samtala med varandra om innebörden i detta uttryck. Enskilt arbete och samtala två och två i ca 10 min.
3. Markera med röd penna alla ställen i kap. 15 där ordet ”korsfäst” förekommer. Gå tillbaka till avsnittet om den sista måltiden i Mark 14:22–25. Hjälp färgmarkeringen er att se sambandet mellan måltid och korsoffer? (Förslag på extrauppgift: Rödmarkera texter i Moseböckerna som beskriver offer, offerblod och förlåtelse/försoning. Sambandet mellan GT:s tillfälliga offer och Kristi fullkomliga offer blir då ännu tydligare). Enskilt arbete och samtal i stora gruppen i ca 5 min.
4. Officerens bekännelse i Mark 15:39 bryter den s.k. messiashemligheten. På vilket sätt? Varför är det viktigt att förstå detta? Vilka två teologiska höjdpunkter finns i evangeliet (se introduktion till Markusevangeliet)? Enskilt arbete och samtal i mindre grupp (tre pers.) i ca 12 min.
5. Läs noten till Mark 16:8 under bibeltexten. Här ges förklaringen till varför 16:9–20 står inom klammer. Lek med tanken att Markusevangeliet hade slutat med sista meningen i 16:8. Vad skulle författaren i så fall ha velat ge för budskap med ett sådant slut? Läs den katolska noten till 16:9–20 om hur Katolska kyrkan ser på saken. Enskilt arbete och samtal i mindre grupp (tre pers.) i ca 12 min.
6. Enligt Mark 16:15 är hela skapelsen föremål för evangeliets budskap. Läs Rom 8:21 med not som kommentar till versen. Tänker ni enbart på människan och hennes återlösning när ni mediterar över Jesu korsoffer, eller finns hela Guds skapelse med i perspektivet? Enskilt arbete och samtal i stora gruppen i ca 7 min.

7. Någon har sagt om Maria: "Hon som till naturens häpnad blev mor till sin egen skapare." Guds son fick genom Maria kropp och Gud blev i inkarnationen själv en del av sin egen skapelse. Jesus tog sin kroppslighet med sig till den himmelska tronen. Samtala om innebörden av detta faktum. Vad betyder det, eller borde betyda, för kristnas syn på kroppslighet och den egna kroppen? Läs avslutningsvis KKK 659, 663 och 668 och notera hur kyrkan formulerar sig kring Jesu kropp och mänskliga natur i förhållande till himmelsfärden. Samtal i mindre grupp (tre pers.) i ca 12 min.

Avslutning

Gå en runda och ge ett par minuters utrymme för var och en att svara på frågorna:
Vad har varit mest utmanande med att läsa Markusevangeliet tillsammans?
Vad har varit mest givande med att läsa Markusevangeliet tillsammans?

Be tillsammans heliga Birgittas bön:

Visa mig, Herre, din väg, och gör mig villig att gå den.

Avsluta gärna med att tillsammans be Fader vår, Var hälsad Maria och Ära vare Fadern.

Hur du markerar i din bibel

Det finns många fördelar med att göra din bibel personlig. Ett sätt är att med vanlig bläckpenna, eller annan lämplig penna, föra anteckningar och rita symboler för olika teman i marginalen. Du kan också ringa in ord som du särskilt vill uppmärksamma, göra korshänvisningar till besläktade bibelställen, förtydliga sambandet mellan GT och NT, göra hänvisningar till Katolska kyrkans katekes etc. Du kan också använda färgsystem för att markera olika typer av bibeltext. Det viktigaste är att hitta en metod som gör bibelstudiet meningsfullt för dig. Du kan använda färger efter egen smak och skapa ett personligt färgsystem. Om du istället vill följa ett enkelt och grundläggande system kan du göra enligt förslaget nedan. Se till att du använder pennor som inte blöder igenom det ofta tunna pappret i en vanlig bibel. Överstrykningspennor i tusch fungerar vanligtvis inte. Akvarellpennor t.ex. av märket Staedtler fungerar bra. När du markerar i din bibel, och på så sätt gör den mer personlig, kommer du att upptäcka att det blir lättare att leva av Ordet. Det är det viktigaste.

Gul färg använder du till allmänna markeringar för sådant du särskilt vill uppmärksamma: viktiga texter, sammanhang, personer eller särskilda ord. Sådant som du är särskilt intresserad av.

Grön färg använder du till allt som hör till helgelsen och tillväxten i det andliga livet. T.ex. sammanhang som talar tröst, förmaning, vägledning, löften etc.

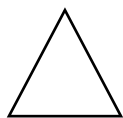

Röd färg använder du för texter som talar om förlåtelse, försoning, offer, blod, Kristi kors.

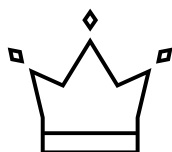

Blå färg använder du för Jesu mor Maria.

Du kan också rita symboler i bibelsidans marginal för att förtydliga olika teman eller personer. Använd din fantasi och skapa egna symboler som fungerar för dig. Här följer några förslag:

Rita en triangel i marginalen när bibeltexten talar om Treenigheten.

Rita en kungakrona i marginalen när bibeltexten talar om Jesus som kung eller Messias.

Rita ett kors i marginalen när bibeltexten talar om korsfästelsen.

Till dig som leder en Bildacirkel

Studieförbundet Bilda vill ge dig som ledare det stöd du behöver i din roll. Det här studiematerialet är ett exempel på det. Man kan studera Bibeln genom att forma en studiecirkel. En studiecirkel är inte en akademisk kurs. Det är en samtalsgrupp där vi läser och samtalar kring ett ämne utifrån våra livserfarenheter och vår vardag tillsammans med andra. På detta sätt kan den kunskap som studiecirkeln genererar bli livsrelevant och vardagsorienterad.

Genom att rapportera din studiecirkel till Bilda får du det stöd du kan behöva, samtidigt som våra gemensamma resurser för bildningsarbetet växer. För att räknas som en studiecirkel ska en grupp på minst tre personer mötas minst 9 x 45 minuter (45 min. = en studietimme) fördelat på minst tre träffar.

Kontakta gärna din närmaste verksamhetsutvecklare på Bilda om du har frågor och vill ha mer information. Kontaktuppgifter hittar du på www.bilda.nu.

Rollen som cirkelledare

Du som leder studiecirkeln behöver inte vara expert på ämnet. I studiecirkeln lär vi av varandra. Du deltar själv i samtal och övningar på samma villkor som de andra i gruppen. Ditt ansvar som cirkelledare är att vara huvudansvarig för cirkelns ramar och se till att ni håller tider och övriga överenskommelser. Du har också en viktig roll i att leda samtalet på ett sätt så att alla vill och kan vara delaktiga. En god hjälp i det har du, om ni tillsammans kommer överens om »spelregler« i gruppen. Nedan finns ett förslag på sådana.

Beroende på gruppens storlek kan man dela upp gruppen på olika sätt. Till exempel genom att bilda bikupor, då alla pratar två och två med den som råkar sitta bredvid en, eller tre och tre. Om det är en mindre grupp kan man lämna ordet fritt. Ledaren får vara beredd att styra upp det.

Använd materialet precis som det passar just er och ert sammanhang. Välj och plocka bland frågor och övningar men var noga med överenskommelser och samtalsramar.

Förslag på spelregler

- Det personliga vi delar med varandra i den här gruppen stannar här.
- Alla talar i jag-form.
- Alla har rätt att säga vad han/hon tycker, utan att bli ifrågasatt som person.
- Allas erfarenheter och åsikter är lika viktiga.
- Alla har rätt att säga sådant som inte är färdigtänkt och att ändra sig.
- Var och en har rätt att dela med sig av så mycket eller så lite som han/hon anser lämpligt. Och vi hjälper varandra att respektera varandras gränser.
- Alla hjälps åt att hålla tidsramarna.

Samtalsmetoder

Använd gärna Bildas ledarväska som du kan beställa från Bildas verksamhetsutvecklare. Där finns exempel på olika samtalsmetoder som du kan använda dig av. En sådan är rundan. I en runda går ordet till alla deltagare i tur och ordning. Alla får tala utan att bli

ifrågasatta eller kommenterade. Det kan vara bra att skicka något föremål (ett Bildahjärta, en rund sten eller något annat) som visar vem som för tillfället har ordet, det bromsar också upp och ger rundan ett större lugn. Vet man inte direkt vad man ska säga, kan man sitta en stund med föremålet i handen och fundera. Men det går naturligtvis alltid bra att »passa« och skicka vidare utan att ha sagt något. Ett förslag är att alltid inleda samlingen med en runda och också avsluta samlingen på samma sätt. Då kommer alla in direkt i samtalet och alla får också möjlighet att säga något för att samla ihop vad som sagts samt de tankar och känslor som det har väckt. Rundan går också att använda efter behov under samtalen kring de frågor som föreslagits eller som dyker upp. Du kan även föreslå rundan som en inledning på ett fritt samtal; om en diskussion blir väldigt hetsig; om det bara är några få som pratar eller om du upplever att det finns tankar och funderingar som inte kommer fram.

Om det är så att samtalet av någon anledning inte fungerar, kan det vara bra att lyfta upp detta i gruppen, alltså att samtala om samtalet. Du kan föreslå att ni går en runda på temat: *Vad var det som hände?* Eller: *Varför pratar vi förbi varandra?* Det kan lösa många knutar.

En viktig uppgift för dig som cirkelledare är att se till att alla får talutrymme, så att inte en eller ett par stycken i gruppen tar upp all tid och inte släpper in andra i samtalet. Det kan vara bra att inledningsvis komma överens om att du som cirkelledare kan gå in och bryta, om någon talar så mycket att andra inte kommer till tals. Ett annat alternativ är att ni i gruppen kommer överens om att var och en ges ett visst talutrymme om till exempel några minuter på en runda.